

عروسک‌ها شادمانه راز می‌گویند

نکاهی به نمایش «راز عروسک»

◆ اصغر دشتی

فصل ۹

نام نمایش: راز عروسک
نوشته: داود فتحعلی‌بیگی
کارگردان: ساسان مهرپویان

هدایت کند.
نویسنده با انتخاب قصه‌ای کهن، ابزار معنایی خود را آماده می‌کند و کارگردان نیز با استفاده از شگردهای اجرایی، گونه نمایش‌های شادی آور زنانه موضوعی را به نمایش می‌گذارد که در ظواهر قصه، مردن را مورد انتقاد قرار می‌دهد. نمایش در اجرا درحالی که بازیگرانش همه زن هستند، اما نگاه و جنب و جوش خود را حفظ می‌کند. در واقع به این دلیل که این گونه‌های نمایش نه با هدایت دقیق کارگردان که بر اساس توانایی‌های

بازی سارتنش شکل گرفته، همچنان وابستگی شدید اثر اجرایی در این شکل و شمایل به بازیگر محسوس است. «راز عروسک» در مرز حرکت می‌کند که لحظه‌ای غفلت می‌تواند اثر را در حد یک اثر صرفاً خنده‌آور منزل دهد، و از سوی دیگر به بلای معانی و عرفان دچار کند. در سیاق این دو مرز «خنده و معنا» حرکت کردن، از «راز عروسک» اجرایی نسبتاً قابل قبول می‌سازد؛ اجرایی که هم نمایشگر را سرگرم می‌کند، هم می‌خنداند و هم به سادگی و بی‌هیچ پیچیدگی معنایی نهفته در دل اثر را ترک می‌کند. به هر حال «گروه تئاتر تملشا» تمام نیرو و تلاش انسانی و نوشتاری و تحقیقاتی خود را صرف این گونه‌های نمایش ایرانی نموده است و همین که هر سال شاهد آثار نازمانی در این زمینه از این گروه هستیم، جلی خرسندی بسیار دارد. ■

در بین انواع نمایش‌های ایرانی، معمولاً بازی‌های شادی آور زنانه را کمتر مورد توجه قرار می‌دهند و این کم توجهی به معنی، بلکه به دلیل پاره‌ای از محدودیت‌هاست.

بازی‌های شادی آور زنانه از گونه نمایش‌های شادی آور، به لحاظ نوع بازی‌سازی، همان علائم و نشانه‌های تخت‌حوضی را بعضاً در خود دارد، با این تفاوت که در تخت‌حوضی اکثر آمردها به ابطای نقش می‌پردازند و زن پوشی می‌کنند، درحالی که در بازی‌های شادی آور زنانه این زنان هستند که مردپوشی می‌کنند. مردان در جلد زنان رفتن و زنان در جلد مردان رفتن، جذاب‌ترین و دیدنی‌ترین وجوه گونه نمایش‌های شادی آور ایرانی باشد.

«راز عروسک» که چندین پیش در تالار سنگلیج به روی صحنه رفت، از همین گونه نمایش‌های شادی آور زنانه بهره می‌گیرد، ولی سعی دارد ناآثار را با حفظ وجوه سرگرم‌کننده به سمت و سوی اثری تامل‌برانگیز نیز

